Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

11 септември 2019 година*

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Директива 2002/65/ЕО — Дистанционен договор за потребителски кредит — Право на оттегляне от договора — Упражняване на правото на оттегляне, след като изпълнението на договора е напълно приключено по изричното искане на потребителя — Съобщаване на информацията относно правото на потребителя да се оттегли от договора“

По дело C-143/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Bonn (Областен съд Бон, Германия) с акт от 9 февруари 2018 г., постъпил в Съда на 23 февруари 2018 г., в рамките на производство по дело

Antonio Romano,

Lidia Romano

срещу

DSL Bank — клон на DB Privat- und Firmenkundenbank AG, преди DSL Bank — самостоятелна структура на Deutsche Postbank AG,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, C. Toader, A. Rosas, L. Bay Larsen и M. Safjan (докладчик), съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за DSL Bank — клон на DB Privat- und Firmenkundenbank AG, от A. Menkel, Rechtsanwalt,

– за германското правителство, първоначално от T. Henze, M. Hellmann, E. Lankenau и A. Berg, а впоследствие от M. Hellmann, E. Lankenau и A. Berg, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от F. Erlbacher и C. Valero, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 март 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 2, член 5, параграф 1, член 6, параграф 1, втора алинея, второ тире, параграф 2, буква в) и параграф 6, както и на член 7, параграф 4 от Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 година относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО (ОВ L 271, 2002 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 183).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Antonio Romano и г-жа Lidia Romano, от една страна, и DSL Bank — клон на DB Privat- und Firmenkundenbank AG, преди DSL Bank — самостоятелна структура на Deutsche Postbank AG (наричано по-нататък „DSL Bank“), във връзка с упражняването от г-н и г-жа Romano на правото на оттегляне от договор за кредит, сключен между тези страни по главното производство.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 1, 3, 12—14, 23 и 24 от Директива 2002/65 гласят:

„(1) В контекста на постигането на целите на единния пазар е важно да се приемат мерки, имащи за цел постепенно да консолидират този пазар и тези мерки трябва да допринесат за постигането на високо равнище на защита на потребителите, в съответствие с членове 95 и 153 [ЕО].

[…]

(3) […] За да се гарантира свободата на избор, която е основно право на потребителя, е необходима висока степен на защита на потребителите, за да се повиши доверието на същите в дистанционните продажби.

[…]

(12) Приемането от държавите членки на противоречащи си или различни правила за защита на потребителите, [уреждащи] дистанционната продажба на потребителски финансови услуги, може да затрудни функционирането на вътрешния пазар и конкуренцията между фирмите на пазара. Затова е необходимо да се приемат общи правила в тази област на общностно равнище, които да гарантират, че няма да има снижаване на цялостната защита на потребителите в държавите членки.

(13) Настоящата директива трябва да гарантира високо равнище на защита на потребителите за осигуряване на свободно движение на финансови услуги. Държавите членки не трябва да могат да приемат разпоредби, различни от изложените в настоящата директива, в областите, които тя хармонизира, освен ако това не е [изрично] посочено в нея.

(14) Настоящата директива обхваща всички финансови услуги, които подлежат на предоставяне от разстояние. Определени финансови услуги обаче се управляват от специални разпоредби на законодателството на Общността, което продължава да се прилага по отношение на тези финансови услуги. Въпреки това, трябва да бъдат предвидени принципите, регулиращи дистанционната търговия на такива услуги.

[…]

(23) С оглед на оптималната защита на потребителя е важно потребителят да бъде достатъчно информиран за разпоредбите на настоящата директива и за всякакви кодекси на поведение, действащи в тази област, и че има правото да се оттегли от договора.

(24) Когато не се прилага правото на оттегляне от договора, защото потребителят изрично е поискал изпълнението на договора, доставчикът трябва да информира потребителя за този факт“.

4 Член 1 от тази директива, озаглавен „Предмет и обхват“, предвижда в параграф 1:

„Предмет на настоящата директива е сближаването на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки по отношение на дистанционната търговия на потребителски финансови услуги“.

5 Член 2 от посочената директива, озаглавен „Дефиниции“, предвижда:

„За целите на настоящата директива:

а) „дистанционен договор“ означава всеки договор за финансови услуги, сключен между доставчик и потребител по схема за организирана продажба или осигуряване на услуги от разстояние, управлявана от доставчика, който за целите на този договор използва изключително едно или повече средства за комуникация от разстояние до и включително времето на сключване на договора;

б) „финансова услуга“ означава всяка услуга от банково, кредитно, застрахователно, лично-пенсионно, инвестиционно или платежно естество;

в) „доставчик“ означава всяко физическо или юридическо лице, публично или частно, което, действайки в своите търговски или професионални функции, е доставчикът по договора на услугите обект на дистанционни договори;

г) „потребител“ означава всяко физическо лице, което по дистанционните договори, обхванати от настоящата директива, действа за цели извън неговото занятие, дейност или професия;

[…]“.

6 Член 3 от същата директива, озаглавен „Информация, предоставяна на потребителя преди сключването на дистанционния договор“, гласи следното:

„1. Своевременно, преди потребителят да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта, той получава следната информация относно:

[…]

3) дистанционния договор

а) наличие или отсъствие на право на оттегляне от договора в съответствие с член 6 и където има такова право — продължителността и условията за упражняването му, включително и информация за сумата, която може да бъде искано да бъде заплатена от потребителя на база на член 7, параграф 1, както и последствията от неупражняването на това право;

[…]

2. Информацията, посочена в параграф 1, търговската цел [на] която трябва да бъде изяснена, се предоставя по ясен и разбираем начин и по всякакъв начин, подходящ за използваните средства за комуникация от разстояние, като се вземат предвид по-конкретно принципите за добросъвестност при търговските сделки и принципите, регулиращи защитата на тези, които не са в състояние, съобразно законодателството на държавите членки, да дадат съгласието си, като например непълнолетни лица.

[…]“.

7 Член 4 от Директива 2002/65, озаглавен „Изисквания за допълнителна информация“, предвижда:

„1. Когато в законодателството на Общността има разпоредби, регулиращи финансовите услуги, които съдържат изисквания за предварителна информация в допълнение към тези, изброени в член 3, параграф 1, тези изисквания продължават да бъдат в сила.

2. До бъдещата хармонизация държавите членки могат да поддържат или въвеждат по-строги разпоредби за изискваната предварителна информация, когато тези разпоредби са в съответствие с правото на Общността.

3. Държавите членки съобщават на Комисията националните разпоредби относно изискванията за предварителна информация по параграфи 1 и 2 от този член, когато тези изисквания са допълнителни към изискванията по член 3, параграф 1. Комисията взема предвид така съобщените национални разпоредби при изготвянето на доклада по член 20, параграф 2.

4. С цел осигуряване на високо равнище на прозрачност с всички подходящи средства, Комисията гарантира, че съобщената ѝ информация относно националните разпоредби ще бъде предоставена на потребителите и доставчиците“.

8 Съгласно член 5 от тази директива, озаглавен „Съобщаване на договорните условия и на предварителната информация“:

„1. Доставчикът съобщава на потребителя всички договорни условия и информацията, предвидена по член 3, параграф 1 и член 4 на хартиен носител или на друг дълготраен носител на разположение и достъпен за потребителя, своевременно преди потребителят да се е обвързал с някой дистанционен договор или оферта.

2. Доставчикът изпълнява задължението си по параграф 1 незабавно след сключването на договора, ако договорът е бил сключен по искане на потребителя, като е използвано средство за дистанционна комуникация, което не дава възможност за предоставяне на договорните условия и информацията в съответствие с параграф 1.

[…]“.

9 Член 6 от посочената директива, озаглавен „Право на оттегляне от договора“, гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че на потребителя се дава период от 14 календарни дни за оттегляне от договора без неустойка и без да посочва основания. […]

Периодът за оттегляне започва:

– или от деня на сключването на дистанционния договор […],

– или от деня, в който потребителят получи договорните условия и информацията в съответствие с член 5, параграф 1 или 2, ако той е по-късно от датата, посочена в първо тире.

[…]

2. Правото на оттегляне не се прилага за:

[…]

в) договори, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

3. Държавите членки могат да предвидят, че правото за оттегляне от договора няма да се прилага за:

а) всеки кредит, предназначен главно за целите на придобиването или запазването на вещни права върху земя или върху съществуваща или проектирана сграда, или за целите на обновяването или подобряването на сграда, или

б) всеки кредит, обезпечен или с ипотека върху недвижим имот, или с право, свързано с недвижим имот […]

[…]

6. Ако потребителят упражни правото си на оттегляне от договора преди изтичането на съответния срок, той трябва да уведоми, като следва практическите инструкции, дадени му в съответствие с член 3, параграф 1, точка 3, буква г), чрез средство, което може да бъде доказано в съответствие с националния закон. Счита се, че срокът е спазен, ако уведомлението, в случай че същото е на хартиен или друг траен носител, който е на разположение или е достъпен за получателя, е изпратено преди изтичането на срока.

[…]“.

10 Член 7 от същата директива, озаглавен „Плащане за услугата, предоставена преди оттеглянето от договора“, предвижда:

„1. Когато потребителят упражни правото си за оттегляне от договора по член 6, параграф 1, от него може да се изисква да плати без ненужна забава за услугата, реално предоставена от доставчика в съответствие с договора. Изпълнението на договора може да започне само след като потребителят е дал одобрението си. […]

[…]

3. Доставчикът не може да изисква от потребителя да плаща каквато и да е сума на основание параграф 1, освен ако може да докаже, че потребителят е надлежно уведомен за дължимата сума, в съответствие с член 3, параграфи 1 и 3, буква а). В никакъв случай, обаче, той не може да изисква подобно плащане, ако той е започнал изпълнението на договора преди изтичането на периода за оттегляне от договора, предвиден в член 6, параграф 1, без предварителното искане на потребителя.

4. Без ненужна забава и в рамките на не повече от 30 календарни дни, доставчикът връща на потребителя сумите, които е получил от него в съответствие с дистанционния договор, освен сумата, посочена в параграф 1. Този период започва да тече от деня, в който доставчикът получи уведомлението за оттегляне от договора.

5. Потребителят връща на доставчика всички суми и/или имущество, които е получил от доставчика без забава и в рамките на не повече от 30 календарни дни. […]“.

11 Съгласно член 11 от Директива 2002/65, озаглавен „Санкции“:

„Държавите членки предвиждат подходящи санкции в случай на неспазване от страна на доставчика на националните разпоредби, приети в съответствие с настоящата директива.

Те могат да предвидят конкретно за тази цел, че потребителят може да анулира договора по всяко време, безплатно и без неустойка.

Санкциите следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи“.

Германското право

12 Член 312b от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс), в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „BGB“), предвижда в параграф 1:

„Дистанционен договор“ означава договор за доставката на стоки или за предоставянето на услуги, включително на финансови услуги, сключен между доставчик и потребител изключително чрез средства за комуникация от разстояние, освен ако договорът не е сключен между доставчик и потребител по схема за организирана продажба или осигуряване на услуги от разстояние. „Финансова услуга“ по смисъла на първото изречение означава банкова услуга, както и услуги от кредитно, застрахователно, личнопенсионно, инвестиционно или платежно естество“.

13 Съгласно член 312d от BGB:

„1. Потребителят, сключил дистанционен договор, има право на оттегляне от договора съгласно член 355. […]

2. В отклонение от член 355, параграф 2, първо изречение срокът за оттегляне от договора не започва да тече, преди да е изпълнено задължението за предоставяне на информация в съответствие с член 312c, параграф 2 […], а при договори за предоставяне на услуга — не преди деня на сключване на договора.

3. При предоставяне на услуги правото на оттегляне от договора не се прилага и в следните случаи:

1) при финансова услуга, когато изпълнението на договора е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора [...].

[...]

5. Правото на оттегляне не се прилага и в случаите на дистанционни договори, при които потребителят на основание членове 495 и 499—507 има право на оттегляне от договора или на връщане на престацията по член 355 или 356. При такива договори параграф 2 се прилага съответно.

6. В отклонение от член 357, параграф 1, в случаите на дистанционни договори за финансови услуги потребителят дължи обезщетение за предоставената услуга в съответствие с разпоредбите, предвиждащи оттегляне от договор по силата на закона, само когато е бил информиран относно тази правна последица, преди да даде съгласието си за сключване на договора, и ако изрично е дал одобрението си доставчикът да започне предоставянето на услугата преди изтичането на срока за оттегляне от договора“.

14 Член 346 от BGB гласи:

„1. Ако страна по договора си е запазила право на оттегляне от договора или има такова право по силата на закона, в случай на оттегляне от договора получените престации се връщат, а получените ползи подлежат на възстановяване.

2. Вместо връщането или възстановяването длъжникът дължи обезщетение за ползите, ако:

1) връщането или възстановяването не са възможни поради естеството на придобитото [...].

Ако съгласно договора се дължи насрещна престация, тя трябва да бъде взета предвид при изчисляването на обезщетението за ползите, а ако се дължи обезщетение за ползите, получени от усвояването на кредит, може да се докаже, че ползите са в по-нисък размер“.

15 Член 355, параграф 3 от BGB гласи:

„Правото на оттегляне от договора се погасява не по-късно от шест месеца след сключване на договора. При доставка на стоки този срок не започва да тече преди деня на получаването на стоката от получателя. В отклонение от първото изречение, правото на оттегляне от договора не се погасява, когато потребителят не е бил надлежно информиран относно правото му на оттегляне от договора, а при дистанционни договори за финансови услуги правото на оттегляне от договора не се погасява и когато доставчикът не е изпълнил надлежно задължението си за предоставяне на информация съгласно член 312c, параграф 2, точка 1“.

16 Член 495, параграф 1 от BGB гласи:

„Кредитополучателят, сключил дистанционен договор за потребителски кредит, има право на оттегляне от договора съгласно член 355“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

17 През октомври 2007 г. г-н и г-жа Romano сключват с кредитната институция DSL Bank договор за кредит, предназначен за финансиране на недвижим имот, който ползват за лични цели.

18 Този договор, който се отнася до кредит с анюитетни вноски, предвижда фиксиран лихвен процент до 31 декември 2017 г. Посоченият договор предвижда, че кредитополучателят прави първоначална погасителна вноска в размер на 2 % от главницата и след това прави месечни вноски за погасяване на лихви и главница в размер на 548,53 EUR. Изплащането на кредита трябва да започне с първата месечна вноска на 30 ноември 2007 г. Условие за отпускането на кредита е учредяването на ипотека върху съответния недвижим имот като обезпечение.

19 Договорът се сключва по следния начин.

20 DSL Bank предоставя на г-н и г-жа Romano предварително изготвен документ, наречен „искане за предоставяне на кредит“, придружен с информация относно правото на оттегляне от договора, резюме на условията на финансирането, общите условия за кредит и документ, озаглавен „информационен лист за потребителя относно кредита за финансиране на строителство“.

21 В посочената информация относно правото на оттегляне от договора се уточнява, че „правото на оттегляне от договора се погасява предсрочно, ако изпълнението на договора е напълно приключено и кредитополучателят изрично се е съгласил с това“.

22 Г-н и г-жа Romano подписват искането за предоставяне на кредит, информацията относно правото на оттегляне от договора и потвърждението за получения информационен лист за потребителя относно кредита за финансиране на строителство и предават на DSL Bank подписаните екземпляри от тези документи. Последната след това приема с писмо искането на г-н и г-жа Romano за предоставяне на кредит.

23 Г-н и г-жа Romano учредяват договорената ипотека. По искане на последните DSL Bank превежда сумата на кредита. Г-н и г-жа Romano започват след това да внасят уговорените погасителни вноски.

24 С писмо от 8 юни 2016 г. г-н и г-жа Romano обявяват, че упражняват правото си на оттегляне от сключения през 2007 г. договор и твърдят, че информацията относно правото на оттегляне от договора не е в съответствие с германската правна уредба.

25 Тъй като DSL Bank оспорва упражняването на това право от г-н и г-жа Romano, те сезират Landgericht Bonn (Областен съд Бон, Германия) с искане да се установи, че в резултат от направеното оттегляне от договора DSL Bank повече не може да се ползва от правата, които има въз основа на съответния договор за кредит. Освен това г-н и г-жа Romano искат DSL Bank да им възстанови платените преди оттеглянето суми по този договор и да им заплати обезщетение за ползването на тези суми.

26 От акта за преюдициално запитване следва, че разглежданият в главното производство договор за кредит е дистанционен договор за финансова услуга по смисъла на член 312b от BGB.

27 Според запитващата юрисдикция посоченото в точка 21 от настоящото решение уточнение, което се съдържа в информацията относно правото за оттегляне от договора във връзка с погасяването на това право, се основава на член 312d, параграф 3, точка 1 от BGB, с който в германското право се транспонира член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65. Съгласно практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) обаче тази разпоредба от BGB не се прилага за потребителски договори за кредит, включително когато договорите са

сключени дистанционно. По отношение на тези договори потребителят разполага с право на оттегляне от договора, предвидено не в член 312d, параграф 3, точка 1 от BGB, а в член 355, параграф 3 във връзка с член 495, параграф 1 от BGB. Посоченият член 355, параграф 3 обаче, от една страна, предвижда, че правото на оттегляне от договора не се погасява, ако потребителят не е бил надлежно уведомен за правото му на оттегляне от договора, и от друга страна, не предвижда погасяване на това право, в случай че договорът е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

28 При тези условия запитващата юрисдикция иска да се установи дали уточнението, посочено в точка 21 от настоящото решение, относно погасяването на правото на оттегляне от договора е правилно, и следователно дали потребителят е бил надлежно уведомен за правото му.

29 На последно място, запитващата юрисдикция констатира, че текстът на съобщението относно правото на оттегляне от договора може да се приеме за достатъчно ясен и точен за средния потребител, така както е определен в практиката на Съда, а именно потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен предвид всички релевантни факти и всички факти, споменати при преговорите по договора. Тази юрисдикция обаче счита, че това съобщение не е достатъчно ясно и точно за средния потребител, така както е определен в германската съдебна практика, която се позовава на потребител, който има по-малко познания в областта на правото.

30 Тъй като счита, че разрешаването на спора в главното производство зависи от тълкуването на някои разпоредби от Директива 2002/65, Landgericht Bonn (Областен съд Бон) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна разпоредба или практика като разглежданата в главното производство, която не предвижда изключване на правото на оттегляне от договора при дистанционни договори за кредит, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора?

2) Трябва ли член 4, параграф 2, член 5, параграф 1, член 6, параграф 1, втора алинея, второ тире и параграф 6 от Директива 2002/65 да се тълкуват в смисъл, че при преценката дали е получена надлежно информацията, предвидена в националното право в съответствие с член 5, параграф 1 и член 3, параграф 1, точка 3, буква а) от Директива 2002/65 и относно упражняването на правото на потребителя да се оттегли от договора, съгласно националното право следва да се изхожда единствено от способността за разбиране, която притежава относително осведоменият, в разумни граници наблюдателен и съобразителен среден потребител, като се вземат предвид всички релевантни факти и всички обстоятелства, съпътстващи сключването на договора?

3) При отрицателен отговор на първия и втория въпрос:

Трябва ли член 7, параграф 4 от Директива 2002/65 да се тълкува в смисъл, че не допуска правна разпоредба на държава членка, която предвижда, че при уведомление за оттегляне от дистанционен договор за потребителски кредит доставчикът трябва не само да възстанови на потребителя сумата, която е получил от него по договора за дистанционна търговия, но и да му заплати обезщетение за използването на тази сума?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

31 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която по отношение на дистанционен договор за финансова услуга между доставчик и потребител не изключва правото на оттегляне от договора на потребителя, в случай че този договор е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

32 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 6, параграф 2, буква в) от посочената директива правото на оттегляне от договора, с което разполага потребителят, който сключва с доставчик дистанционен договор за финансова услуга, не се прилага по отношение на договорите, изпълнени изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

33 В делото по главното производство от акта за преюдициално запитване е видно, че член 312d, параграф 3, точка 1 от BGB, с който в германското право се транспонира член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65, предвижда, че правото на оттегляне от договора се погасява, ако договорът за финансова услуга е бил изпълнен изцяло от двете страни по изрично искане от потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора. От акта за преюдициално запитване обаче следва, че съгласно практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) тази разпоредба от BGB не се прилага към потребителски договори за кредит, включително по отношение на дистанционните договори, и по отношение на посочените договори правото на оттегляне от договора не се погасява в хипотезата по член 312d, параграф 3, точка 1 от BGB.

34 От член 1, параграф 1 във връзка със съображение 13 от Директива 2002/65 следва, че по принцип тази директива прави пълна хармонизация в областите, които урежда. Всъщност, както предвижда това съображение, държавите членки не трябва да могат да приемат разпоредби, различни от изложените в тази директива, в областите, които тя хармонизира, освен ако това не е изрично посочено в нея.

35 Що се отнася до случая, при който правото на оттегляне от договора не се прилага съгласно член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65, Директивата не съдържа разпоредби, които да позволяват на държава членка да предвиди в националната си правна уредба, че потребителят разполага с право на оттегляне от договора, в случай че договорът е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

36 При тези условия следва да се констатира, че член 6, параграф 2, буква в) във връзка с член 1, параграф 1 и с оглед на съображение 13 от Директива 2002/65 не допуска държава членка да предвиди възможност за потребителя да разполага с право на оттегляне от договора в посочената в предходната точка хипотеза.

37 В това отношение следва да се припомни, че принципът за съответстващо тълкуване изисква националните юрисдикции да използват всички свои правомощия, като вземат предвид вътрешното право в неговата цялост и като приложат признатите от последното методи за тълкуване, за да гарантират пълната ефективност на правото на Съюза и да стигнат до разрешение, което съответства на преследваната от него цел (решение от 8 май 2019 г., Praxair MRC, C-486/18, EU:C:2019:379, т. 37 и цитираната съдебна практика).

38 Макар задължението за съответстващо тълкуване да не може да служи за основа на тълкуване на националното право contra legem, националните юрисдикции при необходимост трябва да изменят постоянната съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с целите на директива (решение от 8 май 2019 г., Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, C-566/17, EU:C:2019:390, т. 49 и цитираната съдебна практика).

39 С оглед на гореизложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 6, параграф 2, буква в) във връзка с член 1, параграф 1 и с оглед на съображение 13 от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която по отношение на дистанционен договор за финансова услуга между доставчик и потребител не изключва правото на потребителя на оттегляне от договора, в случай че този договор е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора. Запитващата юрисдикция следва да вземе предвид вътрешното право в неговата цялост и да приложи признатите от последното методи за тълкуване, за да стигне до разрешение, което съответства на тази разпоредба, като при необходимост промени постоянната национална съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с посочената разпоредба.

По втория въпрос

Предварителни бележки

40 Като начало следва да се припомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени. Всъщност задача на Съда е да тълкува всички разпоредби от правото на Съюза, които са необходими на националните юрисдикции, за да се произнасят по споровете, с които са сезирани, дори тези разпоредби да не са изрично посочени във въпросите, отправени от тези юрисдикции до Съда (решение от 8 май 2019 г., PI, C-230/18, EU:C:2019:383, т. 42 и цитираната съдебна практика).

41 Вторият въпрос се отнася до тълкуването на член 4, параграф 2, член 5, параграф 1 и член 6, параграф 1, втора алинея, второ тире и параграф 6 от Директива 2002/65.

42 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че преди сключването на разглеждания в главното производство договор DSL изпраща на г-н и г-жа Romano информацията, че „правото на оттегляне от договора се погасява предсрочно, ако изпълнението на договора е напълно приключено и кредитополучателят изрично се е съгласил с това“.

43 Според запитващата юрисдикция, макар тази информация да съответства на случая, при който правото на оттегляне от договора не се прилага съгласно член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65, то е неточно с оглед на националната правна уредба, така както е тълкувана от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), съгласно която правото на оттегляне от договора не се погасява, ако договорът е напълно изпълнен и кредитополучателят изрично се е съгласил с това.

44 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 3, параграф 1, точка 3, буква а) от Директива 2002/65 потребителят получава информация по-специално относно наличието или отсъствието на право на оттегляне от договора в съответствие с член 6 от тази директива, своевременно преди потребителят да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта. Член 3, параграф 2 от посочената директива предвижда, че посочената в параграф 1

информация, търговската цел на която трябва да бъде изяснена, се предоставя по ясен и разбираем начин и по всякакъв начин, подходящ за използваните средства за комуникация от разстояние, като се вземат предвид по-конкретно принципите за добросъвестност при търговските сделки и принципите, регулиращи защитата на тези, които не са в състояние, съобразно законодателството на държавите членки, да дадат съгласието си, като например непълнолетни лица.

45 Съгласно член 5, параграф 1 от Директива 2002/65 доставчикът съобщава на потребителя всички договорни условия и информацията, предвидена по член 3, параграф 1 и член 4 от тази директива на хартиен носител или на друг дълготраен носител на разположение и достъпен за потребителя своевременно преди потребителят да се е обвързал с някой дистанционен договор или оферта.

46 С оглед на изложените по-горе съображения вторият въпрос следва да се преформулира в смисъл, че се отнася до това дали член 5, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1, точка 3, буква а) и член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че задължението за доставчик, който сключва с потребител дистанционен договор за финансова услуга, да съобщи на този потребител ясно и разбираемо, преди последният да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта, информацията за наличието на право на оттегляне от договора, не се нарушава, ако доставчикът информира този потребител, че правото на оттегляне от договора не се прилага за договор, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора, дори ако тази информация не съответства на националната правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която предвижда, че в такъв случай правото на оттегляне от договора се прилага.

По въпроса

47 Съгласно член 5, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1, точка 3, буква а) от Директива 2002/65 доставчикът е длъжен да съобщи на потребителя, преди той да бъде обвързан от дистанционен договор или оферта, информацията за наличието или липсата на право на оттегляне от договора, предвидено в член 6 от тази директива.

48 Като се има предвид, че съгласно член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 правото на оттегляне не се прилага за договори, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора, на преддоговорния етап потребителят трябва да бъде информиран за липсата на право на оттегляне от договора в посочения в тази разпоредба случай.

49 Несъмнено, както следва от член 4, параграф 2 от Директива 2002/65, до бъдещата хармонизация държавите членки могат да поддържат или въвеждат по-строги разпоредби за изискваната предварителна информация, когато тези разпоредби са в съответствие с правото на Съюза.

50 При все това, както следва от отговора на първия въпрос, член 6, параграф 2, буква в) във връзка с член 1, параграф 1 и с оглед на съображение 13 от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която по отношение на дистанционен договор за финансова услуга между доставчик и потребител не изключва правото на потребителя на оттегляне от договора, в случай че този договор е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

51 При тези условия държава членка не може да предвиди в националната си правна уредба задължение за доставчик, който сключва с потребител дистанционен договор за финансова услуга, да предостави на този потребител, преди той да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта, информация, която противоречи на императивните разпоредби на Директива 2002/65, а именно информация за наличието на право на оттегляне от договора, в случай че този договор е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора.

52 След като Директива 2002/65 изключва правото на потребителя на оттегляне от договора в случая, посочен в предходната точка, не може да се приеме, че доставчикът не е изпълнил задължението си съгласно член 5, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1, точка 3, буква а) и член 6, параграф 2, буква в) от тази директива, да предостави на потребителя необходимата информация, когато не е уведомил потребителя за наличието с оглед на националната правна уредба на правото на оттегляне от договора в посочения случай, а го е информирал, че това право не се прилага в този случай.

53 Следва да се добави, че съгласно член 3, параграф 2 във връзка с параграф 1, точка 3, буква а) от Директива 2002/65, информацията за наличието или липсата на право на оттегляне от договора трябва да бъде предоставена на потребителя по ясен и разбираем начин.

54 В това отношение единствено релевантно е възприемането на средния потребител, а именно потребител, който е относително осведомен и в разумни граници е наблюдателен и съобразителен (вж. по аналогия решение от 7 август 2018 г., Verbraucherzentrale Berlin, C-485/17, EU:C:2018:642, т. 44 и цитираната съдебна практика).

55 Всъщност пълната хармонизация на националните разпоредби, която осъществява Директива 2002/65, предполага възприемането от всички държави членки на общо тълкуване на критерия за референтния потребител.

56 С оглед на изложените по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1, точка 3, буква а) и член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че задължението за доставчик, който сключва с потребител дистанционен договор за финансова услуга, да съобщи ясно и разбираемо на средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници е наблюдателен и съобразителен съгласно изискванията на правото на Съюза, преди потребителят да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта, информацията за наличието на правото на оттегляне от договора, не е нарушено, ако доставчикът информира този потребител, че правото на оттегляне от договора не се прилага за договор, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора, дори ако тази информация не съответства на националната правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която предвижда, че в такъв случай правото на оттегляне от договора се прилага.

По третия въпрос

57 Тъй като третият въпрос е поставен само в случай на отрицателен отговор на първия и втория въпрос, с оглед на дадения на първите два въпроса отговор не е необходимо да се отговаря на този въпрос.

По съдебните разноски

58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Член 6, параграф 2, буква в) във връзка с член 1, параграф 1 и с оглед на съображение 13 от Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 година относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която по отношение на дистанционен договор за финансова услуга между доставчик и потребител не изключва правото на потребителя на оттегляне от договора, в случай че този договор е изпълнен изцяло от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора. Запитващата юрисдикция следва да вземе предвид вътрешното право в неговата цялост и да приложи признатите от последното методи за тълкуване, за да стигне до разрешение, което съответства на тази разпоредба, като при необходимост промени националната съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с посочената разпоредба.**

2) **Член 5, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1, точка 3, буква а) и член 6, параграф 2, буква в) от Директива 2002/65 трябва да се тълкува в смисъл, че задължението за доставчик, който сключва с потребител дистанционен договор за финансова услуга, да съобщи ясно и разбираемо на средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници е наблюдателен и съобразителен съгласно изискванията на правото на Съюза, преди потребителят да бъде обвързан с някакъв дистанционен договор или оферта, информацията за наличието на правото на оттегляне от договора, не е нарушено, ако доставчикът информира този потребител, че правото на оттегляне от договора не се прилага за договор, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на оттегляне от договора, дори ако тази информация не съответства на националната правна уредба, така както се тълкува в националната съдебна практика, която предвижда, че в такъв случай правото на оттегляне от договора се прилага.**

Подписи